

Valja po pošti:
za celo leto naprej .. 60-
za en mesec .. 4.50
za Nemčijo olosoletno .. 65-
za ostalo inozemstvo .. 60-
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej .. 48-
za en mesec .. 4-
V prvi preloži mesecno .. 3.50
Sobotna izdaja:
za celo leto .. 10-
za Nemčijo olosoletno .. 12-
za ostalo inozemstvo .. 15-

SLOVENEČ

Inzerati:
Enostopna petstvarna (89 mm široka in 3 mm visoka ali sje prostor)
za enkrat .. po 60 v
za dva- in večkrat .. 45-
pri večjih naročitih primerah popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni taitl.
Poslano:
Enostopna petstvarna K 1-
Izhaja vsak dan (vse dni) nedele in praznike, ob 2. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopis se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bosa-hara. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Monarhija ali republika, centralizem ali avtonomija?

K.

(Sledeči članek smo prejeli od osebe, ki ji je, kakor mora to biti vsakemu iskrenemu Jugoslovancu, silno ležeče na tem, da nas v sedanjih kritičnih zunanjih in notranjih razmerah ne motijo medsebojni spori v tem ali onem vprašanju. Zato priobčujemo ta članek, ki je pisan iz plemenitih narodnih namenov, v celoti ter ga prepuščamo vsej dobromisleči slovenski javnosti v lojalno presojo. — Op. ured.)

To sti zdaj — poleg vprašanja o italijanski invaziji — dve najvažnejši vprašanji, ki zanimata, gibljeja in tudi vznemirjata vso našo javnost. Monarhija ali republika? Avtonomija ali centralizem? Ti dve vprašanji sta na ustnicah vseh. Da se ti dve zadevi rešita ugodno in srečno, to je zdaj v največjem interesu naše domovine. Naši najboljši možje, rodoljubi in misleci, so poklicani ti dve vprašanji temeljito in vsestransko razmotriti in ji privedi do srečne rešitve.

V pričujočem članku ne pričakujte popolne in definitivne rešitve teh vprašanj. Samo nekaj migljajev želim podati in nekaj momentov poudariti, po katerih naj se te in druge sporne zadeve med nami rešujejo.

Predvsem bodi poudarjeno še enkrat, kar je »Slovenec« že nekaterikrat omenjal, da naj se ta sporna vprašanja motre in rešujejo mirno in stvarno. Razlogi naj govoré, ne strasti! Resnična blaginja domovine naj odločuje, ne kaki stranski namen! Domovino ljubimo vsi. Ali res ni mogoče po strogo stvarnem preudarku dognati, kaj bi bilo za domovino in narod najbolje? Ali res mora ena stranka drugi svoje mnenje oktroirati? Ako ima ena stranka za svojo trditve resnične in tehtne razloge, ne pa kakih zahrbtnih namenov, zakaj bi jih ne mogla sprejeti tudi druga stranka? In če se vendar ne moremo zediniti, zakaj bi si morali zaradi tega zopet takoj skočiti v lase? Komaj se je staro sovraštvo poleglo, pa naj takoj zopet nekateri ta peklenski plamen razpihajo! Ali je danes primeren čas za prepir, hujskanje in sovraštvo? Ali naša domovina, komaj porojena Jugoslavija, ne potrebuje bolj kakor kdajkoli miru in edinosti, da nam nje mlado življenje ne ugasne, preden se je dobro razvilo? Ali nas ni preteklost nič izučila? Ali ne vidimo, da se ob naših domačih prepirih vedno smeja in žanje tujec? Ali je nekaterim strankarstvo res več nego narod in domovina? Ali naj se v tem velikem trenutku našega naroda pojavi zopet ona žalostna prikazen v zgodovini slovenskih narodov, nesloga, ki nas je vedno tujcem zasluževala? ...

Pripomnimo, da je to pisano ne samo na adresu Slovencev, marveč tudi Hrvatov, ki so zdaj en del našega skupnega naroda, kost naše kosti. Pri njih namreč so strankarski boji hujši, ko pri nas. Na dnevnem redu so že demonstracije in nasilstva stranke zoper stranko. Zdi se, da ne morejo kake stvari mirno in trezno presojati. A njih nemir zadeva danes tudi nas. — Seveda pa velja to v polni meri tudi nam Slovincem samim, koder so začeli nekateri komaj skrite rozičke zopet kazati in jim ni dano živeti mirno, brez hujskanja in sovraštva. Zato še enkrat: Razlogi naj govoré, ne strasti! Te razloge presojajmo trezno in pazno, da vidimo, kaj je objektivno najbolje. Poglejmo vsaj nekaj razlogov pro in contra!

Neka struja se čudi, da se je S. L. S. izrekla principijelno za republiko. Mi pa bi imeli vzrok čuditi se, kako da se dotična struja naenkrat tako vnema za monarhijo. Človek bi pričakoval ravno nasprotnega. Enako se je treba čuditi, da tiista struja, ki je imela na svojem praporu vedno zapisano »svoboda«, niti ne dovoli o tem razpravljati, češ: o tem ni več govora, to vprašanje je že rešeno! Čudna taka svobodomiselnost! — Pričakovati bi torej bilo, da bo svobodoljubna stranka,

ki nosi novejši čas besedo »demokratska« celo v svojem naslovu, veliko preje za republiko, ki je bolj svobodna in demokratska oblika državnosti, kakor za monarhijo, ki je konservativna, zastarela oblika vladavine. — Pa pravite: monarhija je lahko bolj demokratična oblika kakor republika. Ne ugovarjamo, da to v posameznem slučaju ni nemogoče. Ravno tako pa ne morete ugovarjati, da je vobče, v bistvu republika demokrat. oblika, monarhija pa bolj ali manj avtokratična, absolutistična. Zato je vendar čudno, kako more bodisi posameznik, bodisi stranka ali struja, ki stoji na stališču svobode in demokracije, kako more komu v greh šteti, ako se principijelno izjavi za republiko! Kje je doslednost?!

Senčne in solnčne strani.

Ali mar za republiko ni dovolj razlogov? Ali ne vidite, da se prestoli vsepovedno majojo in razpadajo, ali se ni ta oblika vladavine preživela in je obsojena na počasno smrt? Ali nas ne bodo obdajale skoro same republike? Francija republika, Prusija republika, Bavarska republika, Avstrijska Nemčija republika, Madžarsko republika, Češka republika, Poljska republika, Rusija republika. Ali jih hočete še več? Italija in Španija ne bosta dolgo čakali, da se jim pridružita. Ali je torej tak greh, da se kdo danes izreka za republiko?

Priznavamo s sramom, da je bilo mnogo preveč klečelstva, lizunstva in obožavanja teh zemeljskih bogov, monarhov. Pa ravno zato, ker je tega suženjstva dovolj, ker mora že to hlačečanje vsakemu zdravemu želodcu presedati, zato republika. Ni treba biti ravno analfabet, da človek uvidi prednosti republike.

To — ponavljamo — poudarjamo zato, ker se nekateri čudijo in zgražajo, očitajo in zabavljajo, da se dobi kak človek, kaka stranka, ki se drzne danes izrekati za ta anahronizem — republiko!

Toda ravno tako nepristransko priznavamo, da ima tudi republika svoje senčne strani, monarhija pa solnčne. To bodi povedano na adresu republikanov. V podrobnosti teh senčnih in solnčnih strani se v tem članku ne moremo spuščati; to je stvar daljše razprave. A tudi nefilozofu je mogoče uvideti prednosti in pomanjkljivosti ene in druge oblike. V monarhiji je vobče več stalnosti. Monarh je vsekako neko središče, ki skupaj drži. Republiko pretresajo navadno še hujši strankarski boji in mnogokratne jako burne volitve.

— Na drugi strani pa: ali ima tisti, ki je slučajno rojen za vladarja, vselej vladarske sposobnosti? Kajti ne samo vladarja, marveč dobrega vladarja si želi vsaka država. In če je on tak, ali bo tudi njegov sin in vnuk? In če ne bo ta vzel v zakon tujke, kakor je ruski car Nemko, in se s tem zanesel tuj vpliv na vladarski dvor, kakor se je tako očividno zanesel na Rusko; in če ne bo kaka dvorna klika dobila vladarja v svoje mreže in z njim poljubno pometala, kakor se je godilo v rajni Avstriji?

Te senčne in solnčne strani obeh oblik je treba stvarno pretehtati, zraven pa pred očmi imeti konkretni slučaj, v katerem se je treba odločiti, da se vidi, v kateri državni obliki bi bilo v danem slučaju solnca ali sence več.

S. L. S. se je izrekla za republiko principijelno, kakor je bil tudi naš duševni oče Krek principijelno republikan. A dostavil je k temu svojemu principu — seveda je bilo to v dneh najhujšega vojaškega absolutizma v stari Avstriji — da bi se sprijaznil, če potreba, tudi z monarhijo. Ni treba torej nobene sile in nobenega zabavljanja; samo dokazov potrebujemo! Če nam torej dokažete, da je v našem slučaju monarhija boljša in primernejša od republike, ali da jo razmere nujno zahtevajo, potem ga menda ni pametnega Jugoslavana, ki bi se temu protivil, kar je boljše ali kar je za domovino nujno potrebno.

Srbi in mi.

Pravite: Srbi zahtevajo monarhijo. Mi jim moramo biti hvaležni; pa tudi njihove pomoči potrebujemo. Torej ne gre, da bi Srbom nasprotovali in jih žalili. — da bi Srbom nasprotovali in jih žalili —

jemo in ljubimo. Tak junaški in mučeniški narod zasluži občudovanje in spoštovanje vsega sveta. Kaj ne bi našega, ki smo bratje in sotrpini? Sedem let so v vojski, in ko bi mogli iti domov, še stražijo našo mejo pred navalom grabežljivih tujcev. Njihove želje treba vsekako visoko vpoštevati. Vprašanje pa je: Ali so res vsi ali vsaj večina Srbov za monarhijo? ... To je treba šele dognati in dokazati! Mi ne želimo Srbov žaliti. Vprašanje pa je: ali bi jih res žalili, če bi se odločili zoper monarhijo? To bodo dokazale pač šele volitve.

Zato se nam pač mora priznati vsaj svoboda izražanja svojih misli. Svoboda od vseh strani: naše ožje domače, hrvatske in srbske. Mi ljubimo in visoko čislamo junaške Srbe. Sebe pa tudi ne smemo zaničevati in v nič devati, kakor se je to opetovano zgodilo v »Slov. Narodu«. Kulturni narod smo; in dosti žalostno je, da si ga kdo upa zmerjati z analfabeti. V malokaterem narodu je te vrste ljudi, analfabetov, manj kakor med Slovenci. Na slovanskem jugu gotovo nikjer manj. Kje se toliko čita, kakor po naših kmetijskih domovih? Ponosni moramo biti na visoko stopinjo omike našega naroda, ne pa sam sebe zaničevati! Zato sme in mora imeti ta narod pravico govoriti o tem, kar se njega tiče.

Tudi pravoslavja se ne bojimo.

Govorimo prav odkrito: Nekateri se menda boje srbskega kralja kot zaščitnika pravoslavne cerkve, ki bi utegnil svojo moč kdaj zlorabiti in škodovati cerkvi katoliški. Mi se tega ne bojimo in menimo, da je ta strah, če kje v kakem srcu tiči, nepotreben. Da bi pa kaka klika rada izrabila svojo moč, če jo bo imela, da bi začela brco katoličanstvu, to pa že verjamemo. Ker se je tudi že »Slov. Narod« parkrat te točke dotaknil, zato še o tem posebej par besedi. Nemci in Mažari, ki smo žalibog iz njih skled navadno zajemali svojo dušno pašo, so nam pač slikali Srbe ravno v verskem oziru kot zelo intolerantne. Obrekovanje! Po vsem tem, kar slišimo iz ust merodajnih in zanesljivih svedokov in po konkordatu, ki ga je sklenila Srbija z Vatikanom, ko je imela še tako malo katoličanov na svojem ozemlju, smo prepričani, da se nam srbske cerkve v tem oziru ni treba bati. Če se le ne bodo pojavili kaki kulturnobojni poskusi od kake druge strani? ... Zdi se, da imajo nekateri precej velik apetit po takem boju. Tudi s Hrvatskega se čujejo taki glasovi, prav glasni glasovi, da jih ni mogoče preslišati. Zato bodi povedano tukaj glasno pred vso Jugoslavijo, kar je sicer že vsem znano: Da naša katoliška vera nam je draga, zelo draga. Zato, če hočete, da bomo živeli v lepem miru, ne dotikajte se je! Nollite turbare circulos meos! Pustite nam svobodo, sicer se bomo zanj — borili! Če bo to domovini v korist, je vprašanje. Če torej ljubite domovino, pustite versko svobodo! Tudi mi jo hočemo puščati. Kdor noče verovati, pa naj nikar! Kdor noče v naša nebesa, pa naj si išče svojih; za lase ga ne bomo vlekli vanje! Svobodo torej hočemo, in ponavljamo: Kdor ljubi domovino, naj ne zanaša vanjo verskih bojev! V tem oziru ne bomo hodili po čeških potih. Imeli bomo dovolj drugega dela. S pravoslavljem želimo živeti v slogi in ljubezni, v tem smo z jugoslovanskimi škofi si enega mnenja.

Še eno besedo

o centralizmu in avtonomiji!

Tudi o tem bo treba pisati kaj več, da se stvar premotri od vseh strani, da si ogledamo senčne in solnčne strani obeh možnosti in končno pogodimo pravo. Tudi v tem oziru se je varovati vsake pristranosti in vsake strastnosti; govori naj hladen razum in razsodnost! Kaj bi bilo najbolje? Gotovo bi bilo najlepše in najbolje, če bi se mogla zlitati naenkrat vsa tri plemena v eno samo homogeno, nedeljivo telo. In gotovo je, da imajo Nemci, Francozi in Italijani bolj različna narečja v svoji sredi, kakor jih imajo naša tri plemena. Vprašanje je le, če se da to čez noč napraviti. Cela tisočletja smo bili ločeni po državnih

mejah, loči nas konfesija, orient in okcident si podajata roko med nami. Ali bo mogoče vse to z eno potezo zenačiti? Zdrava pamet, narava sama nam pove, da bo to zenačenje mogoče doseči le polagoma. Narava namreč ne dela skokov. Zato sodimo, da bo tukaj srednja pot med centralisti in avtonomisti menda najbolj prava. Združiti in zenačiti, kar je mogoče; a kar ne gre skupaj, tega ne skupaj tlačiti! Sicer naj se pa to vprašanje preštudira še temeljitje, kakor ga je mogoče obdelati tukaj. Govori naj pri tem zopet zdrava razsodnost in ne strastnost!

Vse, karkoli se pa zgodi v tem oziru, se mora zgoditi s svobodno voljo in ne s silo! Vsako silo, od katerekoli strani odklanjamo. Ne smemo pozabiti, kar je Pašić opetovano slovesno izjavil: »Srbska vlada nikdar ni zasledovala imperialistične politike in je nikdar ne nameravala. Srbski narod ne bo nikdar gojil želje, da bi zavzemal v bodoči državi SHS nadvladajoče stališče. Slovesno izjavljam, da smatra Srbija za svojo narodno dolžnost, osvoboditi Srbe, Hrvate in Slovence. Kadar bodo pa osvobojeni, bodo imeli pravico samoodločevanja, to se pravi, da bodo upravičeni sami izjaviti, če se pridružijo Srbiji temeljem krfske izjave, ali če hočejo ustanoviti male samostojne države. Nočemo zasledovati imperialistične politike, pa tudi ne dopustimo, da bi se kakorkoli omejevala pravica samoodločevanja Hrvatov in Slovencev.«

To je beseda moža-veljaka, dana pred vsem svetom, in upamo, da bodo on in tisti, v katerih imenu je govoril, tudi mišbeseda. A to svobodo, ki nam jo zagotavlja srbski predsednik, nam hočejo neki ožji rojaki, Slovenci sami, o d r e k a t i. Zato odklanjamo vsako nasilnost od katerekoli strani. Obsojamo pa seveda tudi vsak separatizem, ki ni potreben. Svoboda naj velja! Svoboda v plemenitem pomenu besede. Nikake nasilnosti, a tudi ne razbrzdanosti in anarhije! Za kar se odloči večina, to velja; manjšina se vda, varujoč svoje stališče, odloku večine. Kakor so rekli vrli Črnogorci: »Kar se tiče oblike in uredbe te nove države, bomo priznali vse tisto, kar bo na splošno korist priznala večina jugoslovanskega naroda.«

Četudi smo v posameznostih različnega naziranja in bomo ostali, četudi vsak brani in zagovarja svoje stališče, sovraštva zaradi tega ni treba! V tem času nam je predvsem in nad vse potrebna sloga. Zločin bi storil nad Jugoslavijo kdor bi danes sejal strupeno seme sovraštva med nami. Danes in vedno nam velja zlati rek: In necessariis unitas, in dubiis libertas in omnibus caritas. V potrebnih rečeh edinost, v dvomljivih prostost, v vseh ljubezen. Potem bomo imeli lepo življenje v lepi naši domovini.

Jugoslavija.

Naša stvar pride pred mirovno konferenco.

Belgrad, 30. nov. Srbski poslanik poroča iz Londona z dne 29. nov.: Danes sem storil korake radi postopanja Italijanov na Reki. Lord Robert Cecil mi je rekel, da bo storil vse, kar more, a mi moramo gledati, da bodo mirni Slovenci in Hrvati do definitivne rešitve našega vprašanja na mirovni konerenci. Naša vprašanja bodo, kakor on pričakuje, ugodno rešena, ako bodo znali mirno in dostojno ohraniti mir in red v krajih, od koder poročajo sedaj o spopadih.

Srbi in Jugoslavija.

Zagreb, 30. nov. »Agramer Tagblatt« piše, da je srbski minister Ninčić izjavil pred hrvatskimi in srbskimi delegati iz Bačke in Banata o bodoči ureditvi države sledeče: »Vse je odvisno od bratov onkraj Save. Srbi so brezpogojno pripravljeni na vse, kar žele Hrvati in stoji na stališču ujedinjenja vseh jugoslovanskih dežela. Če pa vendar ne bi hoteli Hrvati tega ujedinjenja, ampak kako drugo državno formo, bodo Srbi respektirali pakt (misli se menda londonski pakt), ker vendar niso za-

stoj štiri leta krvaveli in naši sedaj razdejano svojo domovino. Izredne simpatije, ki jih uživajo Srbi pri Francozih in Angležih, jamčijo, da bo ta pakt v tem slučaju tudi izpolnjen.

Posvetovanja v Belgradu.

Prva seja.

Belgrad, 30. nov. Včeraj ob 10. uri dopoldne se je vršila prva seja naših delegatov, na kateri so razpravljali o korakih glede pogajanj s srbsko vlado.

Adresa Narodnega veča regentu Aleksandru. Belgrad, 30. novembra. Na današnji seji, ki se je vršila ob 7. uri zvečer, so delegati Narodnega veča redigirali in končno sprejeli adresu, ki jo bodo izročili v slavnostni skupni avdienci regentu Aleksandru. Narodnemu veču je pridružen v ime srbske vlade Stojan Protić.

Belgrajska občina odstopila delegaciji SHS svoje prostore.

Belgrad, 30. nov. Belgrajska občina je odstopila delegaciji SHS svoje prostore, da uredi v njih svoje pisarne.

Trumbić proti Italijanom.

Chiasso. »Perserveranza« javlja, da je dr. Trumbić izjavil, da ne priznava pravice Italije do Pulja in Trsta.

Ujedinjenje.

Zagreb, 30. nov. Zemaljska vlada v Dalmaciji je poslala poročilo, da se pritožujejo častniki entente, zakaj ne ustvarimo jasnosti v mednarodnem vprašanju jugoslovanskega ozemlja. Ententni častniki so mnenja, da mora imeti jugoslovanska država, ki sega od Jadrana do Vardara, enotno reprezentanco in vodstvo. Nujno potrebno je, da se ustvari to vodstvo.

Sprejemi pri regentu Aleksandru.

Belgrad, 30. nov. Ko so dospeli delegati v Belgrad, je poklical regent k sebi dr. Tresića-Pavičiča, s katerim se je pogovarjal o vseh notranjih in zunanjih političnih razmerah Hrvatske. Regent je bil izredno ljubezljiv.

Belgrad, 30. nov. Regent Aleksander je sprejel v posebni avdienci slovenska delegata Adolfa Ribnikarja in dr. Kramerja. (Kolikor je nam znano, je bil za delegata NV. kot zastopnik J. D. S. določen le dr. Kramer; kdo je pooblastil Ribnikarja kot delegata, nam ni znano. Op. ured.)

Belgrad, 30. novembra. Princ Aleksander je sprejel danes v avdienco državnega tajnika za Slovenijo dr. Alberta Kramerja. Regent se je pogovarjal z njim o političnih razmerah na Slovenskem. Kramer je poudarjal, da vidijo Slovenci svojo rešitev v enotni državi SHS, ki bo zavarovala naš nacionalni teritorij napram jugu in napram severu. Prestolonaslednik je rekel, da pozna Gorico, ker je bil na italijanski fronti in da je videl, da tam stanuje slovensko ljudstvo. Izrazil je prepričanje, da bo vprašanje našega teritorialnega ujedinjenja ugodno rešeno. Po daljšem pogovoru o različnih vprašanjih v Sloveniji in o svetovnem položaju se je poslovil z dr. Kramerjem in mu izjavil, da posebno spoštuje slovenski del našega naroda, ki se je skozi stoletja branil pred germanskim pritiskom in tako varoval cel jugoslovanski narod.

Belgrad, 30. novembra. Včeraj je sprejel v avdienci princ regent Aleksander podpredsednika »Narodnega veča« Svetozarja Pribičevića, ki izjavlja, da o tem ne more govoriti javnosti. More le reči, da je regent izvrstno informiran o vseh naših razmerah, da enako ljubi Slovence, Srbe in Hrvatce. Prežet je z željo, da naj bo njegova vlada osnovana na najširših svobodnih in na najpopolnejši demokraciji, ker le v tem moremo najti najtrdnjše garancije za naš bodoči narodni razcvet. Prestolonaslednik razumeva narodno edinstvo tako, da se smatra za člana celokupnega naroda, v katerem ne pozna nobene razlike in ne bi mogel trpeti katerekoli hegemonije.

Belgrad, 30. novembra. Danes je bil poklican v avdienco k regentu Aleksandru vseučilišni profesor teologije v Zagrebu dr. Fr. Barac, ki izjavlja, da ne more vsega povedati javnosti zaradi tega, ker v to ni posebno pooblaščen. Pravi, da ga je regent sprejel izredno prijazno in govoril z njim tako iskreno, da je povedal vse, kar je smatral v tem času za potrebno. Govorila sta o čisto političnih in o čisto cerkvenih vprašanjih. Prestolonaslednik je pokazal nenavadno poznavanje razmer na Hrvatskem in pravo razumevanje interesov hrvatskega naroda. Razen tega je poseben spoštovalec vsega, kar je katoličanom sveto. Demokratski ton pogovora dokazuje, da človek ne govori samo s kraljem, ampak da ima pred seboj moza velike inteligence, ki je v občevarstvu miren in ljubezljiv, brez vsakih dvorskih manj.

Belgrad, 30. novembra. Danes ob 5. uri popoldne je sprejel v posebni avdienci srbski prestolonaslednik Aleksander dr. Janka Šimraka, zastopnika skupine okoli Narodne Politike. Razgovarjala sta se o vseh političnih, socialnih in kulturnih vprašanjih. Prestolonaslednik je poudarjal veličino ideje narodnega edinstva, nadalje o potrebi ureditve demokratične jugoslovanske države, v kateri bo uživalo vsako plemo nemoten razvoj. Posebno se je dopadel regentu Aleksandru program pokojnega dr. Kreka o notranji ureditvi jugoslovanske države. Dr. Šimrak je dobil iz pogovora trdno prepričanje, da morejo gledati hrvatski katoličani z zaupanjem v bodočnost.

Belgrad, 30. novembra. Prestolonaslednik Aleksander je sprejel v avdienci poslanca prof. Vekoslava Spiničiča iz Istre, ki se mu je poklonil kot Hrvat in sin jugoslovanske dežele. V avdienci sta se pogovarjala o razmerah v Istri, odkar so Italijani okupirali deželo in o postopanju Italijanov s Slovenci in Hrvati. Prestolonaslednik je vzel to izjavo prof. Spiničiča na znanje in je napravil na poslanca najglobljejši vtis. Pokazuje veliko, čisto naravno prijaznost in veliko razumevanje in spoznavanja vsega, kar mu je prof. Spiničič pripovedoval. Nasproti vsem trem plemenom naroda SHS pokazuje enako ljubezen, a ravno tako tudi nasproti vsem veram posebno nasproti katoličanom. Regent Aleksander je zelo zavzel za ujedinjenje vseh dežel, kjer stanuje ves troimenski narod.

Belgrad, 30. novembra. Iz avdience poverjenika za prehrano Markovića pri regentu Aleksandru se poroča sledeče: Vsedla sva se, a pogovor se je razvil v popolnoma demokratičnem duhu med ljudmi enega jezika, ene misli in enih demokratičnih načel. Prestolonaslednik je zelo dobro informiran o vseh naših razmerah in političnih težnjah. Rekel je, da imamo v Srbiji brate, ki nam bodo šli na roko do skrajnih mej močivosti v vsakem oziru. Pri odhodu je rekel princ Aleksander: Na svidenje v boljših časih.

Belgrad, 30. novembra. Danes dopoldne ob 11. uri je sprejel princ Aleksander v avdienci poverjenika za železnice Venceslava Vilderja. Prvo vprašanje je bilo, če je upanje, da se med nami kmalu razčistijo vsi problemi glede bodoče ureditve države. Regent namerava čim prej odpotovati v Pariz, da se tamkaj sestane z državni entente, pred vsem, da bo navzoč pri sestavi preliminarjev za mir. Zato je potrebno z ozirom na zastopstvo naših interesov, da se ustanovi skupna vlada za celo jugoslovansko državo. V tem oziru ne bo s strani Srbije nobene ovire. Iz nadaljnega pogovora je spoznal Vilder, da prestolonaslednik zelo zasleduje pisanje zagrebških listov. Vprašal je, kako se drži srbska vojska v naših krajih in je bil zelo zadovoljen, ko je zvedel, da je postopanje njegovih čet napravilo najboljši vtis. Zelo je srečen, ker se ljudstvo povsod enako odločno izjavlja za jugoslovansko državo in zelo pazi na celo gibanje. Prestolonaslednik je izrazil svoje zadovoljstvo nad dosedanjim delovanjem »Narodnega veča«, ki je znalo najti avtoriteto v ljudstvu in korakoma pripraviti in izvesti delo edinstva. Dotaknil se je še mednarodnega položaja in je izjavil, da bo ta teden odpotoval preko Broda v Sarajevo, potem pa v Pariz.

Belgrad, 1. Pisarna Narodnega veča javlja, da je bil sprejet v avdienci pri prestolonasledniku Aleksandru dr. Drinković. Prestolonaslednik se je zanimal za stanje armade na našem teritoriju.

Belgrad, 1. Pisarna Narodnega veča javlja: Danes je sprejel regent v avdienci muslimanske delegata Hrasnigo in Hamila Svrzo. Informiral se je o položaju med brati Muslimani. Izjavil je, da bo v bodoči državi SHS vladala največja verska svoboda.

Belgrad, 1. decembra. V avdienco je sprejel princ Aleksander tudi voditelja bosenskih Hrvatov dr. Sunarića.

Srbija zaupa Narodnemu veču.

Belgrad, 30. novembra. Glede politične situacije je sporočil srbski vojvoda Mišić delegatom Narodnega veča, da je Srbija voljna storiti vse, kar bo sklenilo Narodno veče v Zagrebu, kateremu popolnoma zaupa in se nadeja, da bomo znali tudi mi ceniti prestane muke in požrtvovalnost srbske vojske.

Srbski socialni demokrati pričeli delovati. Belgrad, 30. novembra. Srbska socialna demokratična stranka in delavske strokovne organizacije se pričele z delom. Pod okupacijsko vlado so bile delavske strokovne organizacije zaprte, a delo stranke je bilo popolnoma onemogočeno. Socialna demokratična stranka prične takoj z delovanjem v javnosti.

Vojvoda Mišić o bolgarskih nasiljih proti Srbom.

Belgrad, 30. novembra. Vojvoda Mišić je pripovedoval našim delegatom o nečutenih nasiljih, ki so jih izvajali Bolgari v okupiranem ozemlju Srbije. Našli so grobove, v katerih je bilo pokopanih 2000, ponekod celo do 5000 ubitih žena in otrok.

Srbi bodo obračunali z Italijani.

Belgrad, 30. novembra. O italijanski okupaciji je izjavil srbski generalisim vojvoda Mišić: Boga mi, Italijani žele, da občutijo srbsko roko. Pa ako moramo obračunati z njimi, bomo to tudi storili. Rekel je, da bo Italija pod francoskim in angleškim pritiskom morala opustiti svoje aspiracije.

V Solunu ogromne zaloge živil.

Belgrad, 30. novembra. Generalisim srbske vojske, vojvoda Mišić, je izjavil pred delegati SHS, da je v Solunu toliko blaga in živil po pravilno nizkih cenah, da se more Srbija z vsem preskrbeti za celo leto.

Nemci uničili v Srbiji vsa prometna sredstva. Belgrad, 30. Nemška vojska je ob umiku porušila za seboj vsa prometna sredstva. Za Belgrad pričakujejo živil preko hrvatske Reke.

Vrednost srbskega dinarja.

Zagreb, 30. novembra. »Lokalna korespondenca« poroča, da je srbska vlada povišala vrednost dinarja. V Srbiji in Sremu je sedaj dinar vreden 2 kroni. (Uboga krona!)

Proti črnogorski dinastiji.

Dunaj, 29. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča iz Podgorice v Črnigori dne 29. t. m.: Velika črnogorska skupščina je enoglasno sklenila, odstraniti kralja Nikito in njegovo dinastijo in združiti Črnogoro s Srbijo pod kraljem Petrom.

Zagreb, 30. »Glas SHS« piše o črnogorski dinastiji: »Razen sistematičnega demoraliziranja naroda, katero je skozi desetletja izvajal cetinjski dvor, je dinastija ob vsaki priliki žrtvovala splošne narodne interese svojim privatnim. Kralju Nikolaju je Črnogora in srbstvo in jugoslovansko predmet za trgovino. Z dinastijo Petrovičev pade velika zapreka združenja.

Razmere v Bosni.

Zagreb, 30. »Glas SHS« priobčuje izjavo zastopnikov iz Bihača v Bosni, v kateri z navdajanjem ozdravljajo združenje naše domovine s kraljevino Srbijo pod slavnim zdelom Njegovega Velikanstva Petra I. Karađorđevića, kralja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, in izjavljajo, da se podreajo edinele njegovih oblastih.

Zagreb, 30. novembra. Po mestu širijo letake o pripadnosti Bosne in Hercegovine kraljevini Srbiji. Od uradne strani poročajo, da ti letaki niso v zvezi z bosensko-hercegovskim ljudstvom, ampak so to razširile v javnost take osebe, ki niso bile v to pooblaščenice.

Frankovci za republiko.

Zagreb, 30. »Hrvatska«, glasilo frankovcev piše 30. novembra: Ves 50 letni boj proti pravašemu se je bil samo zato, ker so bili pravaši vedno dosledni v svoji zahtevi: »Svoboda, samostojnost in združenje hrvatskega naroda«. Danes je stranka prava najiskreneje pozdravila svobodo hrvatskega naroda. Podvrgla se je Narodnemu veču. Program stranke je hrvatska republika v federativni zvezi države SHS. V svobodni državi je pač vsakemu državljanu svobodno, da izpove in zastopa svoje mišljenje, a o bodoči obliki države SHS bo odločila konstituenta. Volilni boj se bo vodil pod geslom: »Za republiko ali za monarhijo.« Pravaši izjavljajo, da je stranka prava brezpogojno za republiko.

Proti frankovcem. Zagreb, 30. »Glas SHS« piše o zborovanju frankovske stranke, da se je mesec dni po proklamiranju neodvisnosti in narodnega združenja usodila organizirati posebna skupina, latere edini, odkrito priznan cilj je, da razbije in onemogoči narodno edinstvo. Največja predznost je, da se ta stranka gerira kot branitelj hrvatskega plemena. Sad tega bo, da se bo moral na srbski strani javiti takozvani velesrbski program, ki bi bil specijelno raperjen proti Hrvatom, zato se mora to frankovsko delo obsoditi.

Preventivna cenzura.

Zagreb, 30. Današnja »Narodna Politika« prinaša obširno poročilo iz Belgrada, kar pa gotovim krogom ni všeč. Da se kaj takega ne bo več dogajalo, zato nameravajo vpeljati zloglasno preventivno cenzuro. Censurarski odsek Narodnega veča se reformira in bo odslej eksistiral pod imenom »Jugoslovanski dopisni urad«.

Poslanec Zatluka.

Zagreb, 30. Poslanec Zatluka je izjavil, da ni pristopil kmetski stranki.

Hrvatski socialisti proti ogrskim konfidentom. Zagreb, 30. Socialistična »Sloboda« zahteva, naj se obelodani listina ogrskih konfidentov, katere morejo najti v spisih bivših avstrijskih-ogrskih oblasti.

Poštarne znamke države SHS.

Zagreb, 30. Izšlo so nove poštarne znamke države SHS z napisom Hrvatska. Znamke so tako neokusne, da so proti njim protestirali umetniki iz »Proletnega salona« in v tem oziru naslovili odprto pismo na poverjenika za pošto in brzojav Cezarja Akačića.

Novo glasilo Hrvatske kmetijske stranke.

Zagreb, 30. Kmetijska stranka bo izdajala svoj dnevnik pod naslovom »Republika«.

Osješki »Jug«.

Osijek, 30. Osješki »Jug«, ki ga sedaj ureja bivši urednik »Bosnišche Post«, je poslal glasilo Jugoslovanske demokratične napredne zveze; v Zagrebu je glasilo te zveze »Glas SHS«.

Bivši ban Skerlec odložil saborski mandat. Zagreb, 30. Bivši ban Skerlec je odložil saborski mandat. Svoječasno je bil izvoljen v zagrebškem I. volilnem okraju.

Znižane cene v zagrebških restavracijah in kavarnah.

Zagreb, 2. Izšla je naredba, s katero so uradno znižane vse cene v zagrebških restavracijah in kavarnah. Bilo je res nujno potrebno.

Naši ob severni meji.

Nemci nam hoteli iztrgati Velikovec.

Pliberk, 2. decembra. V soboto so naše čete zasledile Velikovec. Včeraj pa so prikorale pred Velikovec 4 stojinje nemškega vojskovanja, močne okoli 400 moč, s sedmimi gorskimi topovi in dvema oklopnima avtomobiloma pod poveljstvom nekega podpolkovnika. Podpolkovnik je prišel v mesto in zahteval od naših nadporočnika Malgaja naj osti v mesto čno stotnijo nemške garde. Naš nadporočnik t ga ni hotel dopustiti, na kar je nemški podpolkovnik zagrozil, da bo s silo vdrl v mesto. Nadporočnik Malgaja je rekel, da ne da Nemcem Velikovec, ampak ga rajši žuže. Ko se je podpolkovnik še pogajal, so pričeli nemški gerilisti streljati, nakar so naši odgovorili. Nemci imajo nekaj ranjenecov, mi nobenega. Ko so Nemci videli, da nič ne opravijo, so se umaknili.

Naši zasedli Čmurek.

Maribor, 2. decembra. Včeraj so naše čete zasedle Čmurek.

Radgona se udala.

Maribor, 2. decembra. Mvs. Radgona se je udala. Župan je priznal oblast Narodne vlade v Ljubljani.

Stavka v Mariboru zlomljena.

Maribor, 30. novembra, ob 11. uri 30 minut ponoči. (Lj. k. u.) Na glavnem kolodvoru opravljajo vso železniško službo slovenski železničarji. Nemški železničarji so jim vse po se izročili brez odpora. Tudi poštna služba je vsa v slovenskih rokah. V Mariboru je iz Ljubljane dospelo večje število slovenskih poštних uradnikov in uradnic pod vodstvom poštneega višjega oficijala Franca Čuša. Slovenski železniški delavci so nehali stavkati in so se vrnili na delo. Nemško železniško delavstvo doslej še ni popustilo stavke, zdi se pa, da namerava v kratkem z delom začeti. Nemci ne propuste nobenega vlaka, zato nekaj časa na jug ne bo ne pošte, ne časopisov. Slovincem se je posrečilo, vsaj za en vlak danes izposlovati dovoljenje Nemcev, da sme iz Maribora proti Spielfeldu. — V Mariboru vlada mir.

Italijani na naših tleh.

Italijanske intrige proti Francozom.

Bakar, 30. nov. Italijani prepovedujejo vsako paroplovbo pod hrvatsko zastavo. Hrvatska parobrodna društva so dala svoje ladje na razpolago francoskemu poveljstvu. Italijani so proti temu protestirali, da bi ladje plule pod francosko zastavo in ladij ne puste iz luke. Konflikt med Francozi in Italijani je resen. Vsa paroplovba ob hrvatskem Primorju je ustavljena, dovoz živeža je nemogoč. Na vrata trka lakota.

Italijanske želje.

Reka, 30. nov. »Popolo d'Italia« polemizira s »Corriere della sera« o sporu z Jugoslavijo. S hrvatske strani, kakor s strani Narodnega veča se ne deluje proti Italiji le diplomatsko, ampak tudi v vojaškem oziru. To Narodno veče, ki je diskreditiralo Jugoslovanski odbor pri ententi, dr. Trumbića in dr. Korošca, postavlja take imperialistične zahteve, katerim Italija ne more ugoditi. Trst z Istro, Reka in del Dalmacije mora pripasti Italiji, ker to hoče (?) samo prebivalstvo.

Italijanska nesramnost.

Bakar, 30. nov. Italijanski admiral Cagni, ki je prišel iz Pulja na Reko, je izjavil pred italijanaši v mestni hiši: »To je naša zemlja in bo ostala naša.«

Francoski-angleški tisk in Pulj.

Dunaj, 30. nov. Francoski-angleški listi pišejo jako neugodno glede Pulja. Dobro bi bilo, ako bi imeli stalne stike s tem časopisjem; ravno tako bi bilo dobro, ako bi imeli v Parizu žurnaliste, ki bi informirali francoski in angleško časopisje o naših razmerah.

Protest proti italijanski okupaciji.

Zagreb, 30. nov. Rektor zagrebskega vseučilišča je poslal protest Wilsonu zaradi okupacije našega ozemlja po Italijanih ter izrazil mnenje, da so to napravili proti dogovoru z ententnimi krogi.

Jugoslovanska paroplovba.

Belgrad, 30. nov. Srbski poslanik iz Pariza poroča glede paroplovbe po morju: Glede rešitve tega vprašanja je pristojna zavezniška admiralitetna komisija v Pulju, ki bo reševala predloge in pritožbe, podkrepjene z dokazi. Zaradi tega se poziva vsi lastniki ladij, ki nameravajo pričeti z delovanjem, da se obrnejo na to admiralitetno komisijo.

Laška nasilstva v Zadru.

Belgrad, 1. decembra. Tajništvo Narodnega veča za Dalmacijo je poslalo na dr. Smolnako v Belgrad sledečo nujno brzojavko: V sled italijanske okupacije so razmere v vseh okupiranih krajih, posebno v Zadru dosegle vrhunec neznanosti. Zadrski Italijanaši smatrajo okupacijo za definitivno. Italijanske okupacijske oblasti jih v tem vprašanju podpirajo. Vsač dan prihajajo iz Zadra kliči in proslave za poroč. Imet. svoboda in življenje zadrskih Jugoslovancev je v nepristni nevarnosti. Stanovanje poslanca Bančinija oblegane ponoči in podnovi italijanske tope, ki so večkrat poskušale vdreti. Jugoslovanci so uspešno na ulici, njihove zastave s slo edinstva. Italijanski vojniki ne samo da ne preprečujejo demonstracij, ampak jih celo spodbujajo. Gotovo je, da pride do krvoprelitja in klanja. Neobhodno potrebno je, da Srbija takoj intervenira pri ententi in Ameriki. Narodna vlada v Splitu je dobila iz Zadra sledečo brzojavko: V Zadru je bil včeraj katastrofa: dan. Naši so hoteli manifestirati pred japonskimi ladjami, a so jih Italijani v tem hoteli ovirati. Naše so napadli s kam-njem. Banjenin je bilo veliko oseb, posebno žena. Izgleda da bo v Zadru proglašeno oblegavalno stanje. Admiral Milo je pozval k neobdobju državnih uradov in jim izjavil, da ne prepriča narodne vlade v Splitu, da se ne bojo pokorili samo njemu in da je imenval za civilnega komisarja nekoga dr. Ruzja iz Dubrovnice. Vlada v Splitu prosi, naj se zasidra pred Zadrom kaka ladja entente.

Poštarne razmere na Reki.

Bakar, 30. Na reški pošti vlada velik nered. Nad 8000 zavrtkov leži na pošti.

Poitalijančevanje v Reki.

Bakar, 30. Italijani so otvorili na Reki italijansko realno in gimnazijo. Ljudske šole v reških podobčinah so odslej le italijanske in jih otvorijo 2. decembra.

Italijani kot zavezniški entente.

Bakar, 30. Na ladiji »Istrian« se je pripeljal na Reko kurir srbskega podpolkovnika Maksimovića. Poveljnik luke, renegat, mu je prepovedal se izkrcati. Sele na francosko posredovanje se je smel izkrcati.

Zveza med francosko mornarico in jugoslovanskim admiralom Kochom.

Pulj, 30. V luki se mudi francoska ladja »Condorset«, ki je v stalni radiotelegrafski zvezi s poveljnikom jugoslovanske mornarice admiralom Kochom.

Zagrebski vseučiliški rektorat protestira proti italijanski okupaciji.

Zagreb, 30. Vseučiliški rektorat je poslal Wilsonu brzojavko, v kateri protestira proti okupaciji našega ozemlja s strani italijanske vojske.

Krajevnim odborom Narodnega sveta.

Narodni svet razglašja:

Na več došlih nam vprašanj o stališču krajevnih odborov Narodnih svetov nasproti javnim oblastvom, Narodni vladi in Narodnemu svetu v Ljubljani je ugotoviti naslednje:

Z znano Wilsonovo izjavo, da se s staro Avstrijo ne bo pogajal o miru, temveč le s posameznimi narodi Avstrije, je prenehala pravna oseba stare Avstrije in vsa njena oblast nad narodi. Po smislu določil mednarodnega prava pa nastane nova pravna oseba šele tedaj, kadar nastane v narodu organizacija, ki je sposobna, to je ki ima dejansko moč in oblast, vzdrževati mir in red ter jamčiti za življenje, telesno varnost in imetje posameznika. Narodni svet v Ljubljani v zvezi s krajevnimi odbori Narodnega sveta je imel biti taka oblast za prvo silo in njemu in krajevnim odborom N. s. je pripadla naloga izpolniti vrzel, ki je nastala s prenehanjem stare Avstrije, in sicer za toliko časa, da nastane nova oblast, ki je sposobna prevzeti gorenje naloge. Ta trenutek je bil dan s konstituiranjem Narodne vlade. Z ustanovitvijo je prešla vsa izvrševalna oblast (eksekutiva) od Narodnega sveta na Narodno vlado ter je Narodni svet postal le posvetovalni organ Narodne vlade, ki ima pravico Narodni vladi staviti predloge in nasvete, kako se naj v naprej izvede organizacija naše nove države Jugoslavije. Razmerje med obema je podobno onemu med parlamentom in ministrstvom; parlament izdaja postavbe ali zakone, ministrstvo pa jih le izvršuje. Iz tega pa sledi, da tudi krajevni odbori sedaj nimajo nobene izvrševalne oblasti (eksekutive) in da je sedaj njih naloga, biti na eni strani ljudstvu z dobrim svetom v pomoč, na drugi strani pa posredovati želje ljudstva Narodnemu svetu in Narodni vladi v Ljubljani, da tako z združenimi močmi lažje premagamo težave sedanje časa. Sledi pa tudi, da je v tem delokrogu krajevni odbor Narodnega sveta popolnoma

avtonomen in nikakor ni podrejen n. pr. okr. glavarstvu ali kakšni drugi oblasti, temveč le Narodnemu svetu v Ljubljani. Seveda, v kolikor krajevni odbor vrši svoj čas tudi ekskutivo, je n. pr. kot upravitelj državnega imetja, recimo demobilizacijskih vrednot, isti vsakekor odgovoren Narodni vladi, ki je naša najvišja upravna oblast. Glede prstovolnih prispevkov in iz istih nastalega premoženja pa je avtonomen ter odgovoren za pravilno poslovanje le Narodnemu svetu v Ljubljani. Krajevni odbor tedaj tudi ne sme odstavljati uradnikov, ker je to stvar Narodne vlade, pač pa je umestno, da krajevni odbori vse slične želje sporoče naravnost Narodni vladi; isto velja tudi glede napisov itd.

Narodni svet v Ljubljani.

Iz Češke.

Boji v Mostu.

Praga, 29. novembra. (Lj. k. u.) O dogodkih v Mostu izvaja »Večerni«: Ti dogodki imajo mnogo globokejši pomen, kot se zdi. Poulični boji so le zunanji okvir dogodkov. Pravi pomen dogodilja je v tem, da kažejo vsemu svetu pravi položaj v germaniziranih pokrajinah na Češkem. Nemci so se polastili ozemlja kot popolnoma nemške okrajine. Dogodki pa so vsakega prepričali o nečem drugem, namreč, da popolnoma češko ozemlje pokriva le tenka nemška plast. Kakor v Mostu, je tudi vsepovsod v germaniziranih pokrajinah na Češkem.

Čehoslovaki prodirajo proti Mažarom.

Budimpešta, 30. (K. u.) Tiskovni urad vojne ministrstva poroča: Češke čete so v Vaski dolini zopet dobile ojačenja in nadaljujejo svoje prodiranje proti jugu. Zasedle so Pystia in so južno tega mesta dospole do Velikega Kostalanja (Nagy Kosztolany).

Čehoslovaki v Nemški Avstriji.

Dunaj, 1. (Lj. k. u.) Državni tajnik za zunanje stvari je poslal čehoslovaškemu poslaniku Tusarju pismo, v katerem protestira proti aretaciji predstojnika okrajnega sodišča v Stribru, višjedeželnega svetnika Rödlinga, ki se je objavila v listih dne 28. novembra. V tem pismu prosi državnih tajnikov, da se temu takoj odpravijo. Pozivlje čehoslovaškega poslanika, naj posreduje, da izpuste Rödlinga in mu dajo dovoljenje za vrnitev na svoje mesto.

Čehoslovaki korakajo proti Kudovi.

Glatz, 1. (Lj. k. u.) Na merodajno mesto so dospole vesti, ki poročajo, da prodirajo Čehi proti grofiji. Broumov je zasedel češki oddelek, močan 1200 mož. V Kudovi pričakuje vsak dan prihoda Čehov. V noči na nedeljo je šla skozi kraj artiljerija, ki ima namen, ojačiti obmejne straže na ogroženih krajih.

Nemška Avstrija.

Nemška Avstrija protestira.

Dunaj, 1. (Lj. k. u.) Nemško-avstrijski državni urad je poslaniku čehoslovaške republike izročil protestno noto zaradi nasilne zasedbe Mosta (Brux) in aretacije župana dr. Herolda.

Italijani ne zasedajo Dunaja.

Dunaj, 1. (Lj. k. u.) Nasproti vestem, da bodo Italijani zasedli Dunaj, se poroča korespondenci nemško-avstrijske narodne skupščine, da ne kaže nič na to, da bi zavezniški izvedli ta načrt. Ni vzroka, da bo Dunaj, kjer vlada polni mir in red, zaseden po tujih četah.

Ustavljena izplačila za vojne dajatve.

Dunaj, 30. (K. u.) Likvidirajočo vojno ministrstvo javlja uradno: Vsled pomanjkanja skupnih plačilnih sredstev se ustavijo vsa izplačila za vojne dajatve, vstevši dogovorjenih odkodnin in nakaznic izplačljivih pri vojaških blaginjah, dokler se zadeva ne reši na podlagi dogovorov med posameznimi narodnimi vlada.

Nemčija.

Ententa zahteva izročitev Viljema II.

London, 1. dec. (Reuter. — K. u.) Dždeva se, da so vlade zaveznikov načeloma edine v tem, da zahtevajo izročitev prejšnjega nemškega cesarja. Razume se pa samo po sebi, da se bodo pri tej zahtevi ozirale na vse določbe mednarodnega prava.

Viljem II. se namerava zopet polastiti oblasti. Amsterdam, 30. (Lj. k. u.) Glasom poročila Reuterjevega urada trdi »Daily Mail«, da je od ugledne nevtalne osebnosti doznala, da se prejšnji nemški cesar bavi z mislijo, vrniti se na Nemško, da zopet uveljavi svoje pravice do prestola. »Daily Mail« priporoča, naj se prejšnji nemški cesar in bivši prestolonaslednik spravi v območje alirancev, kjer naj počakata odločitve o svoji usodi.

Odpoved cesarja Viljema pruski kroni.

Berlin, 29. novembra. (K. u., Lj. k. u.) Da odvrne napačno pojmovanje o njegovem odstupu, se je cesar Viljem II. pravicam do pruske krone in do z njo zvezane nemške cesarske krone odpovedal v listini, ki je državno-pravno nesumna. Dotična listina se glasi: »Odpovedujem se s tem za vso bodočnost pravicam do pruske krone in do z njo združenih pravic do nemške cesarske krone. — Obenem odvezujem vse uradnike Nemške države in Prusije kakor tudi vse častnike, podčastnike in vse moštvo mornarice, pruske vojske in čet zveznih kontingentov od prisege zvestobe, ki so mi jo dali kot svojemu cesarju, kralju in vrhovnemu poveljniku. Pričakujem, da bodo do preosnove Nemške države imetnikom dejanske moči na Nemškem pomagali ščititi nemški narod zoper preteče nevarnosti anarhije, lakote in tujega gospodstva. — Kot listino opremil s svojim lastnoročnim podpisom in cesarskim pečatom v Amerongu, dne 28. novembra 1918. — Viljem.«

Internacija Wolffsenove armade.

Berlin, 1. (Wolffsen urad.) Komisija za premirje v Spaaju se je v svoji včerajšnji seji pečala z vprašanjem internacije Mackensenove armade. Vršijo se nadaljnja pogajanja. Po nemški pogodbi za premirje se Mackensenove armade ne sme internirati, marveč se mora nemudoma umakniti za nemško mejo.

Hindenburg o položaju.

Berlin, 1. (Lj. k. u.) Hindenburg je izjavil v pogovoru z nekim državnim poslancem nastopno: Prej sem v svoji domovini nekaj veljal, danes tega ni več. Napravil sem svojo dolžnost. Na vzhodu sem premagal sovražnika, na zapadu sem ga odvrnil od nemškega

ozemlja. Več nisem mogel napraviti. Da je prišlo drugače, kdo ve, za kaj bo to dobro.

Nemški in ruski boljševiki.

Berlin, 30. (Lj. k. u.) Izvrševalni svet Delavskega in vojaškega sveta se je včeraj popoldne sestel. Sprejel se je predlog, naj se sestavi komisija za ureditev meze frontnim vojakom. Sklenilo se je, da se za vse vojaštvo odpravijo razlike glede vožnje po železnicah. Neki član izvrševalnega sveta je izjavil, da ima dokazila za to, da so že leta 1916. v Bernu znani poreski veleindustrija v družbi z visokimi katoliškimi duhovniki z odposlanci entente razpravljali o združitvi Porenja, Alzacije-Lorene in celo Južne Nemčije pod francoskim protektoratom. V diskusiji o tem predmetu se je naglašalo, da so to taisti meščanski krogi, ki so leta in leta vodili borbe za nemško aneksijsko politiko. — Od ruskega izvrševalnega odbora delavskih in vojaških svetov je dospela brezlična brzojavka, ki napoveduje, da se kongresa nemških delavskih in vojaških svetov, ki bo 16. decembra, udeležijo posebno rusko odposlanstvo, da poroča o položaju ruske republike in se pouči o stanju nemške revolucije. Nemški izvrševalni odbor je sklenil, da rusko odposlanstvo pozdravi brezlično.

Trdo postopanje proti Nemčiji.

New York, 30. novembra. (Lj. k. u., K. u.) Pomorski tajnik Daniels je izjavil v nekem govoru nastopno: Bodoča mirovna pogajanja se bodo morala vršiti z nekako primesjo usmiljenja s slabimi in ne s strastjo razdraženosti. Zavezniški in Združene države so zmagali. Filozofija vseh narodov je sedaj, da mora imeti vsakdo, bodisi visok ali nizek, bogataš ali siromak, pravo do razvoja. Z Nemčijo bo treba postopati na mirovni konferenci trdo. Njen zločin zasluuje tako kazen, da bo bodočnost zajamčena.

Ententa

Lloyd George o miru.

London, 19. novembra. (Lj. k. u., K. u.) Reuterjev urad poroča: V svojem današnjem govoru je izjavil Lloyd George, da mora biti mir, ki bo sklenjen, pravičen in nepopustljiv. Glede odkodnin je omenil Lloyd George: Načelo je, da mora, kdor izgubi, tudi plačati, in po tem načelu bomo uravnali svoj nastop napram Nemčiji, ki bo morala plačati stroške sedanje vojne do mej svojih možnosti. Lloyd George se je nato dotaknil vprašanja, ali ni nikdo kazniv za zločin vojne in dostavil: Ne nameravam voditi politike maščevanja, vendar pa moramo ravnati tako, da bodo v bodoče ljudje, ki bi hoteli ravnati po zgledu vladarjev, ki so ves svet poglani v to vojno, vedeli, kakšna usoda jih čaka. Mislim, da je upravičeno, da pozovemo na odgovornost tudi one ljudi, ki so z našimi ujetniki nečloveško ravnali. Anglija bo stopila v tem oziru s čisto vestjo pred sodišče. O krivdi povzročiteljev vojne je rekel Lloyd George: Mnenja smo, da mora biti preiskava pravična, brez popustljivosti in da mora dovesti do končnega obračuna. Kar se tiče roparskega počenja podvodnikov, morajo morskimi roparji prejeti zaslužen kazen. Kdorkoli uničuje zemljo drugega, mora biti pozvan na odgovor. Nedvomno je bilo zagrešeno dvojno zločinov proti mednarodnemu pravu. Prvi zločin, naperjen proti človeštvu, je bil, to veliko vojno sploh nameravati in drugi je bilo kršenje mednarodnega prava. Delovati moramo na to, da se nauki te strašne vojne ne pozabijo. Skrbeti moramo za to, da naše sedanje pravično, neustrašeno in brezobzirno ravnanje onemogoči za vselej, da bi se slični zločini v svetovni zgodovini mogli ponavljati.

London, 29. novembra. (Lj. k. u., K. u.) Reuterjev urad poroča: V onem delu svojega govora, ki se nanaša na odkodnine, je Lloyd George izjavil: Vsi zavezniški se bavijo s tem vprašanjem. Da se preišče plačilno zmoglost Nemčije, smo imenovali številno komisijo, kjer je zastopana vsaka vrsta misljenja. Vprašanje o odgovornosti Nemčije glede vpadov v Belgijo je bilo izročeno našim najboljšim pravnikom v pretres. Ti so doznali, da je cesar zakrivil kriminalen zločin in da se bo moral radi tega zagovarjati.

London, 29. novembra. (Lj. k. u., K. u.) Reuterjev urad poroča: Kolonialni minister King je v svojem govoru, ki ga je imel v Bristolu, rekel to-le: Kot član odbora, ki ga je imenoval ministrski predsednik zato, da presoja kazen, ki naj bi se naložila Nemčiji, moram izjaviti, da se od Anglije in zaveznikov ni treba bati prevelike, neumestne prizanesljivosti.

Potovanje italijanskih državnih ministrov k mirovnim pogajanjem.

Rim, 29. novembra. (Lj. k. u.) Ministrski predsednik Orlando in minister za zunanje stvari Sonnino sta sinoči odpotovala k mirovnim pogajanjem v Pariz. Tudi minister za prehrano Crespi je odpotoval tjakaj. Kakor Clemenceauja, pričakujejo tudi Orlando pojutrišnjem v Londonu, da se pogovorita z Lloyd George, kdaj naj se vrši mirovna konferenca, ki jo je mogoče pospešiti, kakor se poroča iz Pariza.

Italijanski kralj obišče Pariz.

Pariz, 29. nov. (K. u.) Agence Havas.) Italijanski kralj bo tekot decembra obiskal Pariz.

Nova angleško-francoska zveza.

Berlin, 1. (Lj. k. u.) Po listu »Vossische Zeitung« poroča »Homme Libre« o novi angleško-francoski zvezi. Ta vest vzbuja pri francoskih socialistih nezadovoljnost. »Populaire« vprašuje, kake cilje zasleduje ta pogodba in kako se stinja z Wilsonovimi izjavami. Narod ima pravico, da se mu to pojasni. Tudi pariški zastopnik lista »Basler Nachrichten« poroča, da bo francosko-angleška zveza važen činitelj mednarodne politike.

Izgube Američanov v svetovni vojski.

Washington, 1. (Reuter.) General March poroča, da so znašale ameriške izgube do 23. novembra 262.727 mož. Od teh je 58.473 mrtvih, 189.955 ranjenih in 14.230 pogrešanih. General March je izjavil nadalje, da bo Amerika odpočila v decembru iz Evrope 175 tisoč mož. Sodijo, da bo pozneje mogoče prepeljati nazaj v Ameriko mesečno 300.000 mož. V kratkem bo v Zedinjenih državah odpustilo 679.000 mož.

Ententa pred Sebastopolom.

London, 30. (Reuter.) Amiraliteta naznaja, da je 26. novembra priplula skupina zavezniškega brodograja pred Sebastopol. Ruske ladje, ki so bile v nemških rokah, so se vdale zaveznikom, ravno tako tudi nemški podmorniki.

Posvet entente v Londonu.

Pariz, 30. (Lj. k. u.) Clemenceau, Orlando, Sonnino in lord Derby so nočjo odpotovali v London. Maršal Foch se jim pridruži med potjo.

Razna poročila.

Prodiranje Poljakov v vzhodni Galiciji.

Varšava, 29. novembra. (K. u., Lj. k. u.) Poročilo generalnega štaba od 29. t. m.: V okolici mesta Kielce se vrše boji z roparskimi tolpmi. — Operacije v vzhodni Galiciji se nadaljujejo. — Vzhodno od Lvova smo zasedli Brzezowiec. Skupina podpolkovnika Swobode je zavzela Felsztyn. En del skupine generala Roje je podvel akcijo v smeri južno od Lvova. Sovražnik stoji ob erti Zolkiew—Kulików—Dawidów—Solonka Wielka.

Boljševiki napadli norveško poslaništvo v Petrogradu.

Kodanj, 1. (Lj. k. u.) Iz Petrograda poročajo, da so tamošnje boljševiške čete napadle norveško poslaništvo. Vdrle so v poslopje poslaništva ter se polastile nemškega poslaništva. Zaradi interese je sedaj zastopal norveški poslanik. »Aftonposten« prinaša vest, da se od norveške strani zaradi te kršitve mednarodnega prava doslej še niso podvzeli nobeni koraki.

Cenzura na Ogrskem odpravljena.

Budimpešta, 30. (K. u. — Ogrski k. u.) Vlada spominja ponovno vse oblasti na to, da je cenzura popolnoma odpravljena. Pač pa v smislu pogodbe kontrolirajo Francozi pošte in brzojave.

Stavka v gornješlezjskih premoženjstvih.

Berlin, 29. novembra. (Lj. k. u.) Od 65 gornješlezjskih premoženjstvih se je v 20 pričelo stavkati. Njim so se pridružili štirje novi. V štirih rojih se je stavka končala. Vsega skupaj stavka 7500 mož. Včeraj je stavkalo 11.000 delavcev.

Casten jubilej.

Obhaja ga prezasluzni gosp. prelat Andrej Kalan, ki je dosegel danes 60. leto svojega življenja. Ni to samo jubilej števil, temveč jubilej neumornega in požrtvovalnega dela in trpljenja za slovenski narod, njegove pravice, izobrazbo in napredek. V tem boju za pravice slovenskega ljudstva si je v prvi dobi svojega političnega delovanja kot deželni poslanec, nakopal jezo avstrijskih oblasti, ki so mu s preganjanjem hoteli onemogočiti politično delo. Največ zaslug za slovenski narod pa si je pridobil kot predsednik katoliškega tiskovnega društva, ki se je pod njegovim vodstvom razvilo do izredne višine in ki leto za letom razširja potom najrazličnejših časopisov in knjig izobrazbo med slovenskim ljudstvom. Ustanovil je »Domo-ljuba«, ki je danes najbolj razširjen in najbolj poljuden list v Sloveniji in ki je največ pripomogel, da je naše ljudstvo tako politično izsolano in zrelo.

Posebno pa je njegova zasluga, da se je za čas, ko se je v S. L. S. pod prejšnjim nesrečnim absolutnim režimom začela nevarna korupcija, ki je začela majati osnovne temelje S. L. S., postavil na čelo opoziciji, ki si je stavila nelahko nalogo bolne razmere v vodstvu S. L. S. ozdraviti, če ne drugače, pa s temeljito operacijo, kar se je pod modrim in previdnim vodstvom gosp. prelata tudi v celnem obsegu posrečilo. In da je S. L. S. zvesta svojemu poklicu tudi v velekritičnem času, ko se je Slovenec bojeval za Jugoslavijo, za svoj življenjski obstoj, stala na čelu tega boja, je to velika zasluga jubilara.

Prezaslužnemu gospodu jubilaru pa želimo in ga prosimo, da bi še dolgo vrsto let stal v prvih vrstah, kjer gre za korist našega naroda. Slovensko ljudstvo mu je iz srca hvaležno.

Dnevne novice.

— Slovensko ženstvo škofu dr. Jegliču. V soboto dopoldne je poklonilo združeno slovensko ženstvo svojemu škofu in prvoborniku za jugoslovansko združenje mašni ornat kot znak hvaležnosti in visokega spoštovanja. Delo je domače kleklarsko vezenje. Prva vs. maša v tem ornatu bo v nedeljo, dne 8. decembra v osmini sv. Nikolaja.

— Promocija. Za doktorja prava sta promovirala »Doma gojca« Zvonko Sprajcar in pa frančiškan o. Radojko Marko Šot. Frančiškan Radojko Marko Šot je promoviral »sub auspiciis piebis«. Čestitamo!

— Preiskava potnikov na Dunaju. Poročajo nam: Kakor pripovedujejo semkaj dospeli potniki z Dunaja, na južnem kolo-dvoru preiščejo vsakega v Jugoslavijo potujočega ter mu vzamejo denar, ki ga ima pri sebi, izvzemši toliko, kolikor potrebuje za pot. To v svarilo potnikov na Dunaj.

— Prostovoljni narodni davek. Prostovoljni narodni davek se zbira pri vseh davčnih uradih na slovenskem ozemlju in pa pri finančni deželni blaginji v Ljubljani. Občinstvo, uradi, korporacije itd. se prosijo, naj to zavezna darila oziroma zbirko odvedo proti prejemnemu potrdilu v roke imenovanih blagin. Sprejme se vrednote vsake vrste (novci in bankovci vseh valut in vrednostni predmeti). Želeli je, da se obenem z darom odda popis darovanih vrednot.

— »Zlat« nemško srce. V pokrajinah Nemške Avstrije so po raznih industrijskih krajih naseljeni tudi naši ljudje, s katerimi Nemci naravnost nečloveško delajo. Tako je dospela semkaj neka vdova s petimi majhnimi otroci iz St. Pöltna, odkoder so jo Nemci kratkoma s silo poglani. Sirota je šla, da bi preživela svoje črvice, vprašat za delo, mesto tega je dobila prisilno potno listino, s katero je morala v domovino. Tako se je zgodelo tudi z drugimi Slovenci, med katerimi so bili tudi goriški begunci. Nabrali so jih sko-

raj cel vlak in poglani nazaj. Ne stanovanja, ne živeža, ne dela jim nočejo več dati, dasi-ravno je vsega dovolj. Ker ste Jugoslovani, hajdi domov, tako pravijo oblasti in domačini. Pričakovati je še več takih slučajev. Tem ljudem bo vsekakor treba preskrbeti dela, katerega je več ko preveč, in jela. In ko jih bodo Nemci zopet v svoje kraje vabili na roboto, bodo pač vedeli, kaj jim je storiti, saj dela bo v Jugoslaviji dovolj. Vprašanje je le, kaj naj se pri nas zgodi z Nemci iz Nemške Avstrije, katerih je po naših krajih prav mnogo, a se ni nikomur še skrivil las.

— Železniški promet spet dovoljen. Razglašeno se, da je ves promet na ozemlju države SHS brez omejitve zopet dovoljen. Določba naredbe št. 113 z dne 19. novembra 1918 glede izvoza iz države SHS ostane še nadalje v veljavi. Poverjenstvo za promet.

— Prodaja tobaka. Prihodnje mesece bo dovoljena razpolaga svalčičnega tobaka, a drugih vrst bržčas se slej ko prej ne bo mnogo več moglo priti v razprodajo, nego pred novembrom, svalčic pa niti toliko ne, kot doslej. Zato je finančno deželno ravnanje v Ljubljani uknilo začasno podvojitev enot za stalne odjemalce, obenem pa dovolilo, da pridejo večje množine tobaka, zlasti svalčičnega, v prosto razprodajo.

— Več železniških in poštinskih uradnikov, ki služijo začasno kot rezervni častniki, se še ni zgledilo v službo, dasi bi bilo to nujno potrebno. Proti tistim uradnikom, ki na ta poziv ne vstopijo takoj v železniško ali pošto službo, se bo postopalo tako, kakor da so se prostovoljno odpovedali svoji službi. — Poverjenstvo za promet.

Ljubljanske novice.

Ij Katehetskij sestanek bo v sredo, dne 4. decembra ob 5. uri popoldne. Predmet: a) harmonija med katehetskimi društvom in Slomskovo zvezo; b) prve kateheze za najmlajše.

Ij Zveze Orlov. Predsedstvo »Zveze Orlov« vabi svoje člane k seji, katere se bode vršila v sredo, dne 4. t. m. točno ob 7. uri zvečer v zvezini pisarni. Isti dan se vrši ob 2. uri popoldne seja odseka za »Mladost« — Tajništvo »Zveze Orlov« naznanja vsem bratskim odsekom, da posluje redno vsaki dan brat tajnik Janko Hočevar v zvezini pisarni od 4. do 6. ure popoldne, izvzemši nedelje in zapovedanih praznikov. Bratje Orli dbe v teh uradnih urah vsake informacije, ki se tičejo naše mladinske organizacije. Pisarna se nahaja v katoliški tiskarni, III. nadstropje.

Ij Pisarna »Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju« se nahaja od danes naprej na Poljanski cesti št. 3, pritličje. Uradne ure so od 1. do 3. ure popoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Ij Shod Jugoslovanske demokratske stranke. Včeraj dopoldne se je vršil v Mestnem domu pod predsedstvom prof. dr. Ilesiča shod J. D. S., na katerem je bivši avstrijski državni poslanec, poverjenik za sodbstvo pri Narodni vladi SHS v Ljubljani dr. Vladimir Ravnihar poročal o svojem dosedanjem delovanju.

Ij V seji mestnega ubožnega odseka so se podelile naslednje podpore: Metelkove: Ivan Brar, mizarstvo; Franc Dolenc, pasarstvo; Fran Jamnik, čevljarstvo; Fran Kliš, brivec; Stanko Lozar, urarstvo; Fran Sajin, ključavničarstvo. — Ubožci: Abulner Ignacij, Blechschmitt Ludovika, Frank Ivan, 4 otroci, Gartner Marija, Grün Marija, Jamnik Ivan, 4 otroci, Jesenko Marjeta, Maček Marija, Mozetič Uršula, Okorn Uršula, Peer Josipina, Petrucci Ema, Podlesnik Franja, Prime Frančiška, Vidmar Josip, Zusi Marijanna, Zvan Neža.

Vestnik S. K. S. Z.

• Slov. katoliško izobraževalno društvo. Moste vabi k Miklavževemu večeru dne 5. decembra ob pol 7. uri zvečer. Spored: 1. Deklamacija. 2. Igra v enem dejanju: »Pridi sveti Miklavž!«. 3. Nastop sv. Miklavža. — Vstopnina I. vrste 2 K, II. vrste 1 K 50 vin., III. vrste 1 K, stojalica 50 vin.

• Srbsko-hrvaški tečaj S. K. S. Z. Zaradi nastalih ovir se srbsko-hrvaški tečaj, ki bi se imel vršiti jutri v torek od 8. do 9., preloži zaenkrat na soboto dne 7. decembra ob istem času. V soboto se potem natančneje domeni-ano. — Odbor ljublj. prosv. društev S. K. S. Z.

• Dolenja vas pri Ribnici. Izobraževalno društvo je 24. t. m. priredilo igro »Ob vojski« ob obilni udeležbi.

Prosveta.

pr Glasbena Matica. Pevska skušnja moškega zbora se vrši jutri, v torek, dne 3. decembra v pevski dvorani. Opozarjamo zlasti pevske tovariše-vojake, ki so se srečno vrnili, da zopet vstopijo v našo sredo. Pripravljal se bo važen narodni koncert. Pridite vsil Odbor.

pr Iz gledališke pisarne. V ponedeljek bo gledališče zaprto. — V torek, dne 3. decembra ob pol 8. uri zvečer nanovo opremljena in uprizorjena Smetanova komična opera »Prodana nevesta« za abonement »B«. Dirigira jo operni šef g. Friderik Rukavina, režijo vodi operni šefrežiser g. Vladimir Marek. — V sredo ob pol 8. uri zvečer opereta »Michujevi hčerki« za abonement »A«. — V četrtek, dne 5. decembra ob pol 8. uri zvečer opera »Prodana nevesta« za abonement »C«.

Razglasi Narod. vlade.

o Pojasnilo. Glasom dobljenih informacij se bodo penzije in doklade vojnim invalidom izplačevale kakor doslej, in sicer jih bo nakazovala za celo ozemlje bivše monarhije do nadaljnjega penzijska likvidatura intendance 2. vojnega zbora (Pensionsliquidatur der Intendantz des 2. Korps, Dunaj, IX., Lakerergasse 3). Ker v tem oziru doslej ni bilo jasnosti in se je to končno določilo šele pred kratkim, se bo izplačilo za mesec december najbrž zakasnilo za kakih 10 do 12 dni, o čemer se prizadevi tem potom obveščajo.

o Odpust ženskega osovja iz voj. službe. Poverjenstvo za Narodno brambo je izdalo sledeči ukaz: Zenske moči je odpustiti le v toliko, kolikor niso neobhodno potrebne, in sicer jim je odpovedati z 10. decembrom t. l. in jih iz službe odpustiti s koncem decembra t. l.; pristojbine jim je izplačati istotako do konca decembra t. l. Neobhodno potrebne ženske moči se obdrže v službi tudi nadalje.

ne da bi seveda iste mogle iz tega izvajati pravice do definitivne službe ali kakšne poznejše oskrbe. Plače ženskih moči ostanejo iste kot do sedaj, istotako vsa pravila, ki se nanašajo na njih službovanje. — Ta ukaz velja za one ženske moči, ki so zaposlene od dne 1. novembra dalje pri kakem poveljstvu ali oddelku naše narodne vojske. One ženske moči, ki so ostale vsled razpusta njihovega pristojnega oddelka bivše avstro-ogrske armade brez službe in imajo domovinsko pravico na ozemlju SHS, naj javijo takoj intenciji 2. vojnega okrožja v Ljubljani (deželni dvorec) pisмено sledeče podatke: Ime in priimek, sedanjí natančen naslov, dosedanja dodelitev, dosedanja službena stopnja, dosedanjí prejemki, katerega dne so bili izplačani zadnji prejemki in za kateri mesec, kdaj je končala zadnja služba. One ženske moči, ki niso

dobile v mesecu novembru t. l. nikakih pristojbin (brez razlike, ali so bili izplačani prejemki v naprej ali za pretekli mesec) in so sedaj brez službe, dobe do daljnjie naredbe enomesečne pristojbine v dosedanjí višini. — Od prejšnje vojaške uprave iz kateregakoli vzroka že pred 1. novembrom t. l. odpuščene ženske moči ne pridejo za to izplačilo v poštev. — Poverjenik za narodno brambo: Dr. Lovro Pogačnik.

Aprovizacija.

a Krušne komisije bodo uradovali v torek, 3. decembra, od 8. do pol 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za sladkor.

a Razdelitev mesnih izkaznic v občini Moste se vrši v torek, dne 3. decembra, in

sicer: Od 8. do 12. ure popoldne stranke, ki so prejemale meso pri Rodetu, popoldne od 2. do 4. ure pa stranke, ki so prejemale pri Krušču. Pripomni se, da bodo dobili kot sedaj železničarji meso še vedno pri Krušču. Od strank pa: od št. 1 do 300 pri Prusniku na modre izkaznice, od št. 300 do 600 pri Štrukelj K. na zelene izkaznice, od št. 600 do konca pri Rodetu na bele izkaznice. Stranke naj se drže določenega reda.

a Premož za zasebno uradništvo se je začel razvažati v III. krušni okraj. Prosimo ponovno vse one, ki so od meseca maja svoje stanovanje izpremenili, da javijo takoj novi naslov družini. Kdor je premož prejel do 28. m. in ga še ni plačal, naj to stori v društveni pisarni na Poljanski cesti št. 3.

a Sladkor. Ker vsled zaprtih mej sladkorna centrala ni dobila pravočasno sladkorja

za mesec december, priskočila ji je mestna aprovizacija v pomoč ter bode iz svoje zaloge razdelila trgovcem sladkor za mesec december, katerega je prihranila mestna aprovizacija tekom vojne. S tem je zaloge mestne aprovizacije popolnoma izčrpana. Stranke se opozarjajo, da štedijo s sladkorjem, ker se bode moč sladkor za januar še tedaj razdeljevati, ko bodo odprte meje za dovoz sladkorja iz Češkega. Vlada, mestna aprovizacija in sladkorna centrala v Ljubljani so stori vse, da se tej sladkorni stiski čim prej od pomore. Če bi pa za januar ne bilo moč priskrbiti pravočasno sladkorja, bodo morale stranke malo potrpeti, kakor morajo trpeti v Gradcu, na Dunaju in v drugih mestih, ki še za oktober niso dobile ves sladkor. Treba je računati s tem, da tudi vlada in aprovizacija v teh težkih časih ne morejo delati čudežev.

NAZNANILO. Ključavničarski mojster Ivan Breskvar naznanja, da se je vrnil od vojakov in zopet odprl svojo delavnico v Ljubljani na Sv. Petra napu 25. Sprejme tudi vajenca. 4762

30 kron stane fina in trpežna siva volnena jopica (sveater) lastnega izdelka na gumba, zelo pripravnica za dame in gospode, toda le za onega, ki se takoj požuri. Fran Kos, Ljubljana, Sodna ulica. 4672

Dekle za trgovino ki mora znati tudi vsako delo v hiši in ga pomoči izvrševati, se sprejme. Požoj: snažnost, marljivost, poštenje in vrljudo. Plača 80 K in cela dobra oskrba. Ponudbe prosi: Trgovina malslaca Zagreb, Nikoličeva 12. (4684)

Služba organista in cerkvenika se razpisuje pri župnem uradu v Spitalcu, p. Motnik, ki daje tudi pojasnila glede plače. Nastop ob novem letu 1919. (4717)

300 K nagrade dobi, kdor preskrbi za konsumsko paru brez otrok stanovanje z 2-3 sobami in kuhinjo v sredini mesta, če le moreče za takoj. Naslov „Sredobran“, Ambrožev trg 7. I. nadst. pisarna. 4694

3 kg slan. dam za nagrado onemu, ki mi preskrbi kuhinjo z eno ali 2 sobama kot stanovanje v sredini mesta, najraje na Poljanski cesti. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod „Mirna stranke.“

Vino staro in novo prodaja v vsaki množini po zmerni ceni in izredno dobre kakovosti Ladislav Pollak, Jaska, Hrvatska. 4724

Pastunjo k eno leto staremu otroku sprejme takoj Elza Sever, Ljubljana, Wolfova ulica 12. 4748

Lokal za trgovino, manjši, pripraven, z vsemi pritliklinami (ako le moreče tudi z gostilno) v prometnem kraju v mestu ali na deželi, želim vzeti v najem. Naslov pove iz prijaznosti uprava „Slovenca“ pod št. 4744.

Hlapci, večji pri oskrbi konj in goveje hrane, živine, kakor tudi poljskih del, se sprejmejo. Oskrbištvu deželne pristave v Maliloki, pošta Velikoloka, Dolenjsko, potrebuje 2 do 3 hlapce, prednost imajo poštenji, pridni in tihi. Služba se lahko nastopi takoj, plača in hrana dobra. — Zglasiti se je pri oskrbištvu. 4767

Plemenskega prašiča, lepega, že spuščenja in par plemenskih volov ima nam mladih prodaj oskrbištvu deželne pristave v Maliloki pošta Velikoloka. Kupci naj se obrnejo naravnost na ta naslov. 4768

Sode vsake vrste se kupi. Ponudbe na poštini predal 154, Ljubljana. 4763

Prostori za trgovino večji ali manjši, se iščejo. Ponudbe naj se pošljejo na upravo lista pod št. 4751.

Kožuh, lep, topel, iz dobrega blaga, posebno pripraven za zimsko potovanje ob odprtih železniških oknih. Ogleda se: Gradišče 14, I. nadstropje, vrata 2. 4754

Slivovko, tropinovec, brinjevec, rum, konjak ponudim samo trgovcem in gostilničarjem Viljem Spitzer, Ljubljana, Kolizej.

Gospod trgovsko izobražen, želi v svrhu ženitve znanja z gospodično resnega značaja. Prijazne ponudbe pod „Zenitev“ na upravo lista.

2 hlapca proti dobri plači in dobri hrani sprejme takoj J. Košćina, Kolodvorska ulica 6.

Zimski jopič iz črnega sukna za damo srednje postave, skoro nov, se proda. Naslov pove uprava lista pod št. 4771.

Licitacija. V sredo, 4. decembra v času od 9. do 12. ure popoldne pridejo na javno prostovoljno dražbo v Miklošičevi ulici št. 11, I. nadstropje: glasovir, posoda iz porcelana in stekla, vrtna oprava, stoli iz bambusa, stojala za cvetlice, telovadno orodje, karnise, otroške igrače, itd. — Ogledati se morejo predmeti v ponedeljek 2. in torek 3. decembra od 2. do 4. ure popoldne.

Lahek voz (šupar) samo v dobrem stanju se kupi; event. se da nekaj tudi v živilih. Dalje se kupi tudi kom. (komati) za par pletna oprema konj srednje veličnosti. Ponudbe na: Fran Oblak, Sv. Gregor, p. Ortnek, Dolenj. 4779

Prodajo se: novi močni moški škornji, skoro nov, temnosiv frak, novo črno spodnje krilo iz finega kloba, ženska pelerina, siv plet, muš, moška že rabiljena zimska suknja, več praznih steklenic ter nekaj tobaka. Kje, pove upravištvu „Slovenca“ pod št. 4764

Kavarna s hišo v Mariboru na Glavnem trgu, enonadstropna, ki jo v obratu že 40 let in ima letnega prometa do 120.000 K, se takoj proda ali pa tudi da v najem. Interesente naj se obrnejo ustmeno ali pisмено na lastnika Julija Sasa, kavarna „Europa“ v Mariboru ob Dravi.

Praktikant na kakem večjem posestvu želi postati gospod 24 let z višjo šolsko izobrazbo, vešč v govoru in pisavi slovenskega ter nemškega jezika, z lepo pisavo ter splošno nabražen. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod „Kmet, praktikant 4798“.

Lepo posestvo v bližini Celja, pripravljeno tudi za gostilniško in trgovsko obrt, v obsegu 17 orolov, s hišo in gospodarskimi poslopji v najboljšem stanju, se z živino vred takoj ceno proda ali da v najem. Naslov se izve v upravi „Slovenca“ pod št. 4799 ako znamka za odgovor.

Kuharica, spretna, mlada, kakor tudi krepko dekle ki bi znalo dobro prati in likati, se sprejmeta k gospodi na Hrvatsko. Plača in oskrba dobra. Naslov pove upravištvu „Slovenca“ pod številko 4791.

Goske, čistokrvne, češke, kuncji za plem, me, čistokrvni, belgijski in francoski, race ter kokoši so naprodaj. Naslov: Račič, Zvezjavgrad, p. Dol pri Ljubljani.

Šifona, več metrov, in posteljna podlaga (pristni kaučuk) je naprodaj. Iz prijaznosti na ogled v trgovini „Pri Gorenjki“, Pogačarjev trg št. 3.

Smrečice, večja množina, zelo primerne za božična drevesca, se oddajo po primerni ceni. Naslov pove upravištvu „Slovenca“ pod št. 4800

Papirna stroka - sijajna eksistenca! Za prevzetje in samostojno vodstvo velikega prvovrstnega tovarniškega skladišča papirja, ki se bo osnovalo v Ljubljani, iščem s 1. januarjem 1919 vseskozi strokovno izobraženo moč. Pogoji: popolno znanje slovenščine. Ponudbe naj se pošljajo na trdko: Lavoslav Taussig, trgovina papirja na debelo, Zagreb, Ilica 31. 4797

Poslano. Iz Lesca: Vse one ljudi, ki raznašajo vesti, da sem jaz kupil ali dobil od vojaških transportov celo vrsto živil, ter da se je pri meni zaplenila moka, imenujem tem potom javno nesramne lažnike in obrkovalce. — Orožniško postajo pa prosim še enkrat, naj izsledi, kje se nahajajo ona živila in druge potrebščine, ki jih je zaplenila narodna straža. Berce.

Čentina komisija za stvarno demobilizacijo pod livoli ima med drugimi še na razpolago nekaj zelo dobro ohranjenih in praktično konstruiranih

snežnih plugov kateri bi bili pripravi posebno za občinske in okrajne ceste. — Interesenti se vabijo.

Zagrebški sir ala „LIPTAVEC“ pošiljam po Kranjskem, Stajerskem, Koroškem, v Istri in Dalmaciji v zabojčkih po 20 kg brutto za netto za K 220—franko poštne in zaboja. Radi naglase odpreme prosim, da se pošlje denaj naprej. S. SCHILLER, veletrgovina sira, ZAGREB, Gunduličeva št. 1.

POZOR TRGOVCI! Nudim **Ia sirkove metle** (domače delo), sirkovo krtačo, konjske žimnate krtače, brezove metle, tržaške bičevnike, papirnato špago in raznovrstne vrvarске izdelke. Točna postrežba, cene nizke. 4723

Ivan N. Adamič, vrvarna v Ljubljani.

Naročajte prima kavin nadomestek pri proizvajalcu J. GIGOVIC, Nova Gradiška, Slavonija. Pošilja nad 5 kg. Denar naprej ali 50 % naplačila.

Globoko potri naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm pretužno vest, da je naš nadvse dobri brat, svak in stric, gospod

Feliks Pehani

posestnik in načelnik posojilnice

dne 27. novembra po kratkem mučnem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, v starosti 49 let, izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega se je vršil v petek 29. novembra ob 9. uri popoldne na tukajšnje pokopališče. Sv. maše za dušo rajnika se bodo darovale v več cerkvah.

Žužemberk, 30. novembra 1918.

Franc, Ivan, Ignacij, Alojzij, Miroslav Pehani, bratje. — Franciška Butalič, sestra. — Vsi ostali sorodniki.

Zahvala.

Srčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm za izkazano sočutje povodom bolezn in izgube našega predobrega

Feliksa Pehani.

Posebno se zahvaljujemo gg. zdravnikom dr. B. Küsselju in dr. K. Konvalinki ter sorodnikom in znanecm za vso požrtvovalnost za časa bolezn, kakor tudi gg. pevcem za ganljivo petje, in vsem ki so spremili blagega pokojnika na njegovi zadnji poti.

Ohranite ga vsi — ki ste poznali to blago dušo — v lepem spominu!

Žužemberk, 30. nov. 1918.

Žalujoči ostali.

4802

Vsem prijateljem in znanecm, posebno pa moji dragi prijateljski družbi naznanjam pretužno vest, da je moja stara, zvesta gospodinja

REZI

po dolgi in mukepolni bolezn i v nedeljo dne 24. novembra — večkrat previdena s sv. zakramenti — mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb je bil 25. novembra na pokopališče na Koroškibeli.

Naj ji bo zemljica lahka in blag ji bodi spomin!

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm tužno vest, da je naš preljubi, dobri sin in brat, gospod

Viljem Rotar

vodja boleznega urada v Kranjski gori

dne 28. listopada 1918, previden s svetimi zakramenti, po kratki mučni bolezn i nenadoma preminul.

Zemeljski ostanki pokojnika se bodo 30. listopada ob 4. uri popoldne izročili na pokopališče v Kranjski gori k večnemu počitku.

Ljubljana, 29. listopada 1918.

Simon in Marija Rotar, starši. Karol, brat. Mimi, sestra. Vsi ostali sorodniki.

V neizmerni tugi javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm, da je danes jutraj po dolgi mučni bolezn i za vedno zaspala naša predobra mamica, hči in sestra gospa

Julija Gregorač, roj. Premier

nadušiteljeva soproga.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo dne 1. decembra 1918 ob 3. uri popoldne na pokopališče k Sv. Roku.

V Metliki, 30. nov. 1918.

Franci, praporščak, sin. — Jožica, učiteljica hči. — Ignac Premier, oče. — Jospina Govanec, Berta Barle, sestre.

Vsem sorodnikom in znanecm javljamo pretužno vest, da je naš dobri, nepozabni soprog, oziroma oče

IVAN ŠVIGELJ

posestnik in trgovec

v soboto dne 30. novembra po mučni bolezn i mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb pokojnega bo v ponedeljek dne 2. dec. ob 9. uri popoldne v Borovnici.

Borovnica, 30. nov. 1918.

HELENA ŠVIGELJ r. MAJARON soproga.

IVO, STANKO, MILAN, JOŽKO sinovi.

Prijava na supskripciju!

Na temelju zaključka I. izvanredne glavne skupštine dioničara Narodne banke d. d. od 21. rujna 1918 prima ovime ravnateljstvo prijave na supskripciju vrhu

37.500 novih dionica po K 400— naslovne vrijednosti to je za povišenje glavnice od 5 na K 20.000.000— Rok prijave za supskripciju traje od 5 studena do 28. prosinca 1918.

Ravnateljstvo će komade dodijeliti kad stigne zato odobrenje nadležne oblasti i to na slijedeći način:

Starim dioničarima pripada pravo opcije od 1 nove dionice na 1 staru uz tečaj od K 425— po komadu, t. j. na ukupno 12.500 komada.

Na sve po starim dioničarima ne preuzete dionice kao na ostalih 25.000 komada prima se prijave za javnu supskripciju uz tečaj od K 450— po komadu.

Protuvrijednost prijavljenih odnosno upisanih dionica imade se položiti prigodom prijave na supskripciju, te može ravnateljstvo samo u iznimnim slučajevima dozvoliti da se kod prijave uplati samo 50 % protuvrednosti dionica, a ostatak najkasnije do 28. prosinca 1918. U slučaju neplateža drugog obroka do određenog roka propada prvi uplaćeni obrok u korist pričuvene zaklade zavoda. Vrhu uplaćenih naslovnih glavnica teku 4 ½ % kamati do 31. prosinca 1918.

Supskripcija se obavlja na blagajni zavoda Ilica broj 7, dok uplate mogu uslijediti također kod:

Prve hrvatske štedionice u Zagrebu i svih njenih podružnica, Hrvatske ekomptne banke u Zagrebu i njenih podružnica, Hrvatske zemaljske banke d. d. podružnice u Zagrebu, Hrvatske sveopće kreditne banke d. d. u Zagrebu i njene podružnice u Karlovcu, Srpske banke d. d. u Zagrebu, te Hrvatske podružnice c. i kr. povlašt. Wiener Bank-Vereina u Zagrebu, te napokon kod svih ostalih jugoslavenskih novčanih zavoda.

U Zagrebu, dne 5. studena 1918.

Ravnateljstvo Narodne banke D. D. - U ZAGREBU -

Povećane slike

do naravne velikosti, kakor tudi :: oljnate portrete na platno :: izvršuje umetniški po vsaki fotografiji

Davorin Roušek

prvi fotografski in povečevalni zavod

—::: V LJUBLJANI :::—

KOLODVORSKA ULICA št. 34a.

Pristno TOALETNO MILO fino dišeče komad 100 gr 3 kosi K 18— 6 kos. K 34— 12 kos. K 65—

Pristno PRALNO MILO za kg kron 26—

Pošilja proti predplačilu M. JUNKER, izvozna trdka, Zagreb 39, Petrinjska 3. Hrvatsko.

Metle

izrađuje na veliko i malo

„Pučka radiona“

ZAGREB, GOLJAK broj 2.

Telefon: 18-28.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. — Prodaja in razpošilja lekarna Trnčecy v Ljubljani, zraven rotovža. 1212

Čevlji

z gumijastimi podplat se zopet dobe, kakor tudi USNJATI NABITKI pri PETER KOZINA & CO., v LJUBLJANI na Bregu št. 20. 4447

Edina slovenska veletrgovina umeinega cvetja in pogrebniht potreščin

Anton Z. Finžgar

VARAŽDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umeino cvetje, nagrobne vence, okraske, noge in tapete za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d.

Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

Ponudim naprodaj samo na debelo vse vrste

GOSPODARSKIH URUI

kot štrang, uzd, vrvi za govedo, vrvic za perilo, vrvi za seno in vseh drugih vrvarskih potreščin. Blago je iz zajamčeno čiste konopnine. Trgovska agentura in komislijska trgovina Ljudev. Pollak, Vukovar.

Služba zdravnika-ortopeda

na invalidnem oddelku (državna obrtna šola) razpisuje komisija za preskušanje vračujočih se vojakov. Nastop čimpreje. Prijave na komisijo (Turjaški trg 4, I.) 4790

Dražba grajščine.

Ena najlepših kranjskih grajščin, Mokrice pri Jesenicah na hrvaško-stajerski meji, pol. okraj Krško, 4 km od Samobora, 8 km od Brežice, 30 km od Zagreba oddaljena, s prav dobro ohranjenim gradom, obsežnimi gospodarskimi poslopji, 300 orali ekonomijskih zemljišč, 1500 orali gozda, pritliklinami, lastnim lovom in ribarstvom itd, pride vsled zahtevane razdržitve solastnikov in sklepa E 11/18 deželne sodnije v Ljubljani

dne 7. svečana 1919

ob 10. uri popoldne v sobi št. 123 deželne sodnije v Ljubljani na javno dražbo.

Vzkljena cena 1 milijon kron. Vadij 100.000 kron. Dražbeni pogoji in cenilni zapisniki so na vpogled v spisih deželne sodnišča v Ljubljani op. št. E 11/18.

Pojavnika daje: Aleksander conte Economo, Samobor na Hrvatskem, Vile Wagner, in Gabro Glisic, Ljubljana, Dalmatinova ulica 3/I.

Katoliška tiskarna v Ljubljani.